

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbo brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne tuji meč — tega kriv je — nekdo drug!

Vedno bolj žalostni so odmevi, ki prihajajo preko svežih mejnih čuvajev tam iz starodavne zibeljke Slovencev — iz tužnega Korotana. Da, tužen je ta nekdanji slovenski Korotan!

Kaj, ko bi danes po stoletjih in stoletjih iz svojih grobov vstali naši pradedje, katere je nekdanji slovenski rod na gospodarskem polju vental vodoma Slovenije, pradedje, pred katerimi je meral tudi oholi Frank, Nemec vpogniti svojo pohlepnost? Kaj bi rekli, ko bi vsrli slovenskega župana v senci nemških bajonetov za to, ker je v materinem jeziku zahteval vozni list od urada tiste države, ki naj bi bila mati, enakoljubna vse narode avstrijske? Kaj bi rekli, ko bi čuli staro babico o svojih vnukih tožiti: »jaz sem se še učila slovensko, a vnuki že ne razumejo več slovenskega jezika«? Kaj bi rekli, ko bi potovali po vaseh, trgih in mestih, po dolinah in planinah, koder je nekdanji živel slovenski narod; kjer so prvi slovenski naseljenci prinesli življenje v gorske puščave, v tihe mrtve nižave, kjer je prvi slovenski oratar oral ledino za življenski obstanek, oral pustinja sloveske kulture; kjer so prvi slovenski bojovníki branili svojo zemljo, prelili svojo srčno kri za svoje družine, svoj rod, svoj narod?

Danes je iz mnogih teh krajev s slovenskim rododm izginilo tudi slovensko ime, popačeno ali premesčeno je v jezik tujca. Kaj bi rekli naši pradedje, če bi vse to videli, slišali, občutili? Ali bi zaplakali nad razhodom Slovenije na Korotanu, ali bi opasali bojni meč in klicali vse slovenske brate v boj proti sovragom, polastiteljem slovenske posesti?

Ni jih več teh grobov, ni ga več prahu tistih, ki bi nam mogli dati odgovor: Kdo je vsega tega kriv? Dobro je zanje, da ne vidijo, kako njih potomci kot črni sužnji umirajo na grudi,

kateri so bili oni gospodarji, da ne slišijo klica njih, ki jih do krvavega biča žilavka nemškega valpta, da ne čutijo v krvi svojih potomcev vreti brezmejno gorje svoje krvi.

Kdo je vsega tega kriv? Mi, kot prvi sosedi Korotana pravimo: Vsega kriv ni le tuji meč, ampak v prvi vrsti tisti, ki pravijo o sebi, da so »postavljeni čez narode, da jim ne prizanašajo, ampak jih kaznujejo«. Tega so krivi »namestniki« Krista, ki so raz brizinsko škofijo in solnograško nadškofijsko stolico pošiljali v slovenski Korotan svoje nemške poslanike. To so tisti, ki po Kristovih naukih ne iščejo kraljevstva na zemlji, ki pa so po krščanski morali svojili in lastili slovenske naselbine, da cele slovenske krajine čez ves Korotan do naše gorenjske ravani. To so tisti, ki so čakali, da je slovenski oratar razoral ledino, potem ko je bila razarana, poslali nemški živelj sejat seme nemške kulture le sebi v prid, pogibe j slovenskemu oratarju. Ti so bili tudi, ki so se izmislili legende o romanju k sv. Krvi na slovenskem velikanu Klaku, da se s to legendo osužnili zadnje bilke slovenskega plemena, vabili tujce z namenom, da se polaste ne le slovenske zemlje, ampak tudi slovenske krvi, dokler se ni popolnoma osužnjila, drugod do malega izumrila.

Nasledniki teh povrh krivcev sedanjih razmer na Korotanu sicer uče, da »katoliška cerkev spoznava v različnosti narodov naredbe previdnosti božje ter vidi opravičen obstanek vsakega naroda posebej,« da »spoštuje in bratovsko ljubi drugo narodnost kot svojega bližnjega«, toda če bi danes poklicali iz grobov njih prednike ter jih stavili na odgovor, kako se ta krščanski nauk od 10. stoletja počenši vrtil nad slovenskim Korotanom, če bi jih vprašali, povejte, kje je tisti slovenski rod, čigar pradedje so še v 11. stoletju bili gospodarji n. pr. belanske doline i. t. d., bi morali priznati: te in druge smo zapodili mi od njihove grude, pa jih namestili z nemškimi izseljenci.

Ne toliko poznejši državni prevrat, ne toliko meč, uničenja obstanke slovenskega rodu je kriv le križ, toda ne Kristov križ, ampak križ pohlepnosti cerkve, križ, na katerega so škofje kot Kristovi nasledniki pribili (za Rimljani) prvega naseljence Korotana — slovenskega trpina! In da danes na tem križu visi, trpi in umira zadnji trpin nekdanji slovenskega Korotana, kdo je tudi tega kriv drug, kot vi nasledniki, Vi, somisljeniki prvih apostolov križa zatiranja slovenskega plemena!

Spričo sedanjim neznosnim razmerom na tužnem Korotanu imas ti, katoliška »vseslovenska« stranka, izpolniti dvojno dolžnost: popravi stare grehe svojih prednikov, kolikor se sploh še da do popraviti; popravi pa tudi svoje lastne glavne grehe in ti so: Tvoj načelnik je slovenski Korotan svametno prodal nemškim interesom; koroški škof pošilja med slovenske vernike nemške ali sicer slovenske nezmerno duhovnike, kolikor pa je slovenskih, so vsčinoma vse drugo, le ne za to, kar bi morali biti. Tvoji sebični, razboriti politiki s takimi duhovniki vrad razdvajajo zadnji ostank prejšnjih koroških Slovencev. Popravi prvo, popravi drugo, kako? to bodi Tvoja stvar! A tudi Vas, ožji bratje, kličemo kot obmejni čuvaji, vsi na krov! V boj za slovenske pravice, v obrambo proti nemškemu nasilju na slovenskem Korotanu!

Desetletnica »obletnice mojega prihoda v ljubljansko škofijo.«

»In kako se je po škofu udrihalo, ko je pokupil vse zvezke nesramnih pesmi, v katerih se je mesenost poveljevala...«

† Anton Bonaventura k Cankarjevi »Erotiki« l. 1899.

II.

Sešli smo se zopet in nadaljevali. Škof, očitno dobre volje, kakor da se je njegovim zavez-

PODLISTEK.

Miklavžev večer na Storžiču l. 1899.

Konec.

Janez je bil še za memoj. V skrajno silo pritiran, pograbil za sabljo. Za sva bila na mahljaj drug od drugega, že sem slišal, kako se kamenje pod mojimi nogami drči po strmini, še en korak nazaj in zdrčal bi tudi jaz za njima ali pa bi bili dve človeški življenji nesrečni; a v tem kritičnem trenutku zakriči Janez: stojta! na kar se je vrgel med naju. Šele sedaj sva oba z vodnikom izprevidela nevarnost najinega položaja. »Obračun narediva pa drugje,« velim še vedno razburjenemu rasprotniku, »a zdaj najprvo storite Vašo dolžnost, in peljite naju do prenočišča.« Tu pa se je vodnik porogljivo zasmel: le poiščite si ga!...

Že je objemal tihi somrak divje čeri okrog nas, od zadnje večerne zarje se blestečega Storžiča pa je jel pihati mrzel, tenak sever. Kaj početi? Vodnik, tudi ko se je že nekoliko pomiril, ni prav nič vedel, kje da je. Janez je le približno vedel, kje leži pastirska koča na Kališu. Torej iščimo! Vodstvo je prevzel Janez, vodnik se je za nama epotekal in klet. V polnem mraku smo dospeli do nekdanje ogljarske koč, — za to je Janez še vedel — a koča je bila podrt. »Zdaj sem pa pri kraju s svojim znanjem,« pravi Janez ves obupan,

»Le naprej,« mu velim, če ne bo drugače, prenočimo pač pod kako skalo in si napravimo ogenj. Zdaj se je tudi vodnik že toliko zavede, da mora biti ona druga koča nekje na drugi strani pogorskega razvratka. Šli smo skozi dno in strn po zaraščeni strmini. Ziaj je eden telebnil, zdaj zopet drugi. Videlo se ni nič, nastala je popolnoma tema. Le od daleč tam doli s kranjske ravani je tupatam zašel kak odmev večernega zvona do nas, zdaj šele sem se spomnil: Miklavžev večer je nočoj!

Res, lep Miklavžev večer to! A dolgo pri teh mislih ostati, zato čas in kraj in naš položaj ni bil baš preugoden. Lezli smo zdaj skozi goščo, zdaj mimo skal, zmeraj bolj kviske.

Naenkrat, bilo je proti 7. uri, pridemo na pot, precej shojeno. To me je malo potolažilo. Pa moja tolažba ni bila trajna. Zakaj kmalu smo izgubili tudi to pot in začela se je zopet »križava pot«, križem čez gozd in pečine. Čez kake pol ure p»zneje, pridemo zopet na pot, pa bolj ugajeno, kot je bila prva. »Zdaj se pa le te poti držimo,« sem dejal in šel sam naprej.

Okoli 8. ure dospemo iz gozda; pred nami zagledamo v jasno nebo kipeči vrh Storžiča. In ko grem še nekaj minut daje, glej, pred menoj se nekaj posveti. Samega strahu, da ne bi po nemarnem izrekel: rešeni smo, postojim in si ogledam

natančneje vso okolico. Res je! tako iskana koča stoji pred nami! Naša rešitev!

Janez je napravil »ključ«, odprli smo kočo in v naše veliko veselje našli v nji drva že pripravljena. Napravili smo ogenj in pripravili vse za večerjo.

Vodniku ni bilo za večerjo, zahotelo se mu je le pe — vodi. Po večerji je Janez odmolil svojo običajno večerno molitev na glas. Vodniku tudi to ni dišalo. Zalestno se je Janez ozrl proti njemu in potem vpri svoj pogled v me... razumel sem ga. Ima otroke doma in na ta večer molijo rožni venec. »Zaradi mene, ga le molite,« mu porečem. »Bi, a nimam molka.« »No, pa Vam ga jaz posodim,« to izreki izvečam iz žepa že precej zdelam droben molek. Janezu se to ni čudno zdelo, ker mu je bilo znano, kako sem do te posebnosti prišel, a vodnik, ta me je ker osupol motril s svojim pogledom. Nisem se zanj veliko zmenil, Janez je tudi takoj začel moliti in dasi sicer jaz talisman nisem preveč rabil po njegovem namenu, vendar tukaj nisem hotel delati izjeme, molil sem za njim. A glej! Tudi doslej še vedno uporni vodnik ni hotel zaostati za nama, molil je z nama.

Prepuštam svojim spominom, kaj se je potem zgodilo. Bodi dovolj povedano: Skesanemu sem od arca rad odpustil in od tistega večera ga ni bilo Miklavžega večera, da bi se v spominih na Miklav-

nikom posredilo izposlovati konfiskacijo III. zvezka veljane brošure, pripoveduje: »Prepričan, da me tak hud odpor, ko bom moral vse odločneje nastopiti za pravice Božje... prepričan, da se bo »hosana« kmalu izpremenil v »cruc fige« in hoteč v miru in pred Bogom vsaj v glavnih potezah osnovati si obrambni program, sem pobitel v Rim, toda skozi Lurd... vrnil sem se domov miren in pripravljen zadeti križ na ramo in iti za Gospodom in Bogom svojim na Kalvarijo.« (Medklici: Potem je pa neumno, če Vas dr. Krek, Šustersič et tutti quanti zaogovarjajo pred liberalci, ne? Škof: Kaj pa da je neumnost in — hinavstvo!)

»Kaj sem slutil, to se je zgodilo. Od novega leta pada udarec za udarcem na škofa in njegove zavode; nadaljuje se pa tudi ostudna borba zoper duhovnike, zoper verske nauke, zoper čisto krščansko življenje.« — In če bi Vas, liberalce, tudi še iz navedenega ne bi poznal, spoznal sem Vas do dobrega, ko sem bil pred 10 leti pokupil vso izdajo Cankarjeve »Erotike«. Kako ste takrat udrihali po meni! — (Medklici: Kajne, takrat niste slutili, da bomo čez deset let vnovič udrihali po Vas, a to pot zaradi Vaših tako čednih poukov »čeninom in nevestam«? — Škof: kakor bi bil to preslišal, nadaljuje:)

»In kako se je po škofu udrihalo, ko je pokupil vse zvezke nesramnih pesmi, v katerih se je mesenost poveljevala, v katerih se je nečista ljubezen slavila kot presladek užitek, po katerem je treba kopneti. — Pa tudi na političnem polju sem Vas spoznal liberalce kmalu po svojem prihodu v Ljubljano. Poslušajte:

Prislo so ljubljanske volitve. Ker sem čul, da se jih bo udeležila tudi konservativna (medklici: klerikalna!) stranka, to je ona, ki si je na svoj prapor zapisala krščanska načela (medklici: to so tista načela, po katerih nas Krek in Šustersič psujeta z lopovi), ki boče biti pokorna Bogu in Jezusu v njegovi cerkvi (medklici: Po njihovih delih jih boste spoznali!) sem bil tako svoboden, da sem pisal dvema župnikoma in ju povprašal, ali bi ne bilo dobro poseči nekoliko v volitve za kandidate konservativne stranke? (Medklici: Oh, torej Vi sami ste bili tisti, ki je že pred 10 leti s svoje črne gardo počrnil našo belo Ljubljano! Za to reminiscenco smo prav hvaležni!)

»Malo poprej se je udrihalo po duhovnikih, udrihalo v deželni zboru, udrihalo v »Narodnem domu«, udrihanje pa se je odobravalo tudi od mož, ki v privatnih razgovorih niso ravno najhujši pristasi svobodomiselnosti; zato sem mislil, da ne bom zagrešil, če samo poprašam dva gg. župnika, ali bi ne bilo prav, da se skušamo teh mož obriniti in sicer poslušajoč se svojih pravic pri volitvah? List moj je prišel v roke meni nasprotnih mož; od tedaj se hujska vika na mene, češ, postal sem strankar, stopil sem na čelo ene stranke, drugi pa napovedal boj. Kaj ne, jaz naj samo lepo rožni venec v svoji kapelici molim, mirno naj pa gledam, ko volk v ovčji koži

kuša raztrgati v skrb mi izročene ovce? Da, kar molčim naj in dopuščam, da se izkuša izpodkopati temelj večnih resnic, da se zapeljuje narod, da se oskrnjuje čisto življenje, da se v spisih grdi Bog, Devica Marija, sveti zakramenti! In če se za te naše svetinje postavim na noge, postal sem strankar!

Takšen je položaj dames in tako je do tega položaja prišlo. (Medklici: In Vi ste prišli danes čez 10 let do tega, da v visoki šoli mesenosti neizkušene zakonske poučujete o spremenjenem položaju!) Med drugim sem dobil sledeči list:

Presvetli knez in škof!

Se nikdar niso bile strasti v naši lepi domovini tako razdivjane, še nikoli ni bilo toliko nasprotstva, toliko kletja na Kranjskem, kakor ravno v zadnjem času. (Torej po prihodu škofa Jegliča na Kranjsko. Op. pis.) Srce mora boleti vsakega poštenega domoljuba, če se spomni na te pretužne razmere. Na drugi strani pa se mora tudi vsak pošteno misleči vprašati od kod vse to prihaja?

Res je, da je narodna napredna stranka mnogo zakrivila, res, da je »Slovenski Narod« v zadnjih časih po nepotrebnem blatil vzvišeni duhovski stan, a nastane v zvezi temu vprašanje: Ali se to ni dalo nekoliko omejiti ali ni bilo mogoče nasprotstva ublažiti in ali res ni bilo mogoče najti nek modus vivendi, ki bi bil merodajen za sinove ene in iste matere?

Da bilo je mogoče!

Presvetli knez in škof, gotovo niste pozabili, kako odkritosrčno je bilo veselje vseh Slovencev nad Vašim prihodom v rodno deželo. Veselje se je bralo vsakemu na obrazu ker je bilo upanje opravičeno, da pridejo oni možje obeh strank, katerim je boj življenski pogoj, in ki se le med prepričanjem zamorejo obdržati na površju, ob veljavo. Nada je bila, da se ljudstvo otrese nezdravega razmerja, in da se bode odeslej zbiralo le okrog Vas, presvetli knez in škof! Kakor zvezda-danica pokazali ste se, prevzvišeni vladika na slovenskem obzorju!

Žali Bog, da se ti upi, te nade niso uresničile!

Brezvestni sebičneži — (medklici: tu pisec gotovo ni mislil na kakega dr. Šustersiča) — vedeli so s prihljenimi govoricami, s pretiravanjem razmer, Vas, prevzvišeni vladika, potegniti na eno samo stran in od tod prihaja vse zlo. Možje, katerim je boj namen, kateri iz osebnih zavisti, iz osebnega sovraštva delajo na to, da se prepričanje vedno huje in huje razširja, možje, katerih veljavo raste samo ob prepiru — morali bi se odstraniti, taki možje ne bi smeli

imeti odločilne besede! (Sta šliša dr. Krek in Šustersič?)

Zakaj se te vrstice pišejo? Pisec si pač ne osmela dajati pouk svojemu visjemu pastirju! Ne, kaj takega smatra sploh za nedopustno! Le opozoriti Vas je hotel na pravi izvir zavrtnega boja, zaeno proseč Boga, naj bi Vam, prevzvišeni dal milost, konec storiti boju!

Kake bodo posledice vsega tega! Če prihljeni politiki konservativne stranke trdijo, da se bo vsled boja sčistilo ozračje in se ukrepilo katoliško prepričanje, je ta trditev brez podlage. Človek je vedno bolj k slabemu kot dobremu nagnjen in tudi stanovniki na deželi so dovzetni katoliškemu prepričanju nasprotnim idejam! Kaj lahko se pripeti, da začne tudi pri kmečkih ljudeh vreti in to vrenje se ne bi dalo tako lahko ustaviti, saj so skrbeli gotovi ljudje, da je avtoriteta pred oblastmi kolikor toliko izpodkopana!

Prevzvišeni knez in škof, v Vaši moči je, da se iznova ožive upi in nade, katere je stavilo kranjsko prebivalstvo brez izjeme v Vaš prihod.

Eden, kojega domači priprli ne vesele...

Radovedni smo bili, kaj škof k temu, očitno od nekega poštenega duhovnika vposlanem pismu, poreče. On pravi:

»V tem listu gledam dušne borbe poštenega vernega Slovence, ki mnogo, mnogo trpi in bi narodu rad pomogel, pa ne ve kako... Hvaležen sem za list. Ne bom pobijal, kar je krivega v njem... pokažem mesto, na katerem bi se mogli Slovenci sestati in zediniti. O, naj dobri Bog dodeli, da se pod križem sestanemo vsi Slovenci!...

Po tem škofovem vzkliku, ki se nam je na tako pismo zdel kot čisto navadna jezuitska fraza, smo se razšli. Eden pa je škofu še tole zaklical: Prevzvišeni! S tem ste sami priznali, ne le, da liberalce poznate, ampak, da ste jih že pred 11. leti dobro poznali, in da ste po citiranem pismu, od Vašega duhovnika opominjani — tedaj tudi že dobro poznali vse tiste »lopove in brezvestne hinavce« med katerimi živite.

Gospodarski del.

Tedenski sejem v Kranju dne 6. decembra 1909. Prignalo se je — koštrun, 373 glav domače goveje živine, 80 glav bosanske goveje živine, 42 glav goveje živine hrvaške, 16 domačih telet, — hrvaških telet, 63 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 2 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13.50, proso K 7.75, rž K 9.50, oves K 8.—, ajda K 7.50, repno seme K, fižol ribničan K 12.—, man-

žev večer na Storičju, ne spominjal tudi tistih — skorej birekel najblaženejih trenutkov svojega življenja. Drug dan, 6. decembra ob 10. dop. smo bili srečno na vrhu. Zopet krasen dan! Nazaj grede smo morali zvezati prejšnji dan za skorej osodepolnem mestu pretrgano markacijo. Krog 4. ure se naenkrat Storičje prevleče s »kapo«, vihar zabuči; ko malo odje-nja, naz je zavila neprodorna megla s svojim mazel-leđenim plaščem. »Hitro dol, kar po drči«, zavpije vodnik. Komaj smo ¼ ure »drčali«, jame gosto snežiti. In tu je vodnik poplačal zadnje sledi svoje krivde prejšnjega dne, kajti brez njegove čudovite spretnosti, bi bili vsi trije žrtev poznega obiska Storičja. Zato pa mu danes ob 10 letnici hvalež-nega srca kličem: Bog ti daj uživati srečni Miklav-žev večer! Zagorski.

Josip Premk:

V mladem cvetju.

Roman.

Dalje.

Potem je prišel in se naselil tu v gradu. Prišel je včasih tudi k nadučitelju in na pošto, a navadno ga ni bilo doma, hodil je po svojih trgovskih opravkih. Majhen človek je bil z dobrodušnimi očmi in zelo redkobeseden, a me je napravil dober utis takoj, ko sem prvič govorila z njim: zdel se mi je tako nekako nesrečen ali zaradi smrti svoje mlade žene ali zaradi kaj drugega, kar mi ni bilo znano.

V pomladi se je preselil sem, najel hlapce in deklet in tako se je pričelo tu v gradu popolnoma

novo življenje. Prej je gospodaril tu starikav, čemerer grajščak, protestant, ki je živel večina v mestu in prišel tu sem le v poletju za kake dva meseca, a oskrbnik, ki ga je imel, se ni dosti brigal in tako je bilo vse zanemarjeno in pusto. Tudi ni videl rad, da bi kdo prihajal v grad in tako se se Zapoljčani kaj malo brigali, kaj se godi tukaj. Sumili in govorili so pač, da bo nekoč vse skupaj prodano — kakor se je tudi zgodilo.

Ko se je nastanil tukaj novi gospodar Torč, so kmetje začeli takoj bolj pogosto prihajati v grad, ker poslov je bilo treba mnogo in Torč je bil z vsakim dober in priazen. Tudi nadučitelj je postopil pogosto tu sem in včasih povabil s seboj tudi mene. Tako sem se nekoliko natančneje izpoz-nala z njim in nekoč, ko sva govorila ravno o slabem šolskem stanovanju — takrat se ni bilo te šole, a stala je ravno tam — mi je ponudil prosto stanovanje v gradu. Jaz sem prvi hip malce osupnila, a ker me je silil tudi nadučitelj in je bila moja tesna sobica v šoli res skoro nezdrava, sem sprejela ponudbo in se preselila že drugi teden v grad, v prav to sobo z razgledom na vrt, ki jo imate sedaj vi. Ampak čemu bi vam pripovedovala te podrobnosti, ki vas morda niti ne zanimajo. Postala sva si s Tončtom pač dobra prijateljca in ko sem po dolgem prigovarjanju vzela pri njemu tudi hrano, sva prebila pač mnogokrat, posebno zvečer, po cele ure v pogovoru. Jaz sem ga čislala kot dobrega, poštenega človeka, kakšno mnenje je

imel o meni on — ne vem, a zdi se mi, da slabo ravno ne, ker nekoč, ko je bil odsoten po opravih sem dobila pismo, v katerem mi je priznal, da mi je popolnoma naklonjen in je samo v moji volji — ako hočem postati njegova — žena. To je prišlo tako nenadoma, da sem bila resnično vsa zmedena in razočarana, a revež se mi je skoro smilil: zdel se mi je tako mladeniško plah, da se ni upal odkriti skrivnosti svojega srca iz oči v oči, ampak v odsotnosti, pismeno. — In kaj sem storila po dolgem prmišljevanju jaz — vam je znano, saj vidite... Zadovoljno sva živela skupaj dve leti. Ostavila sem seveda službo učiteljice takoj po poroki in upala, da oživim v tem novem življenju — ali po tem se je zgodila tista nesreča. Po zimi, tretje leto najinega zakona se je prehladil na nekem kupcijskem potovanju, legel in umrl v šestih dneh za pljučnico. V svoji oporoki je zapustil polovico svojega imetja sinu, drugo polovico s tem gradom pa meni, oh, ljubil me je revež — preveč!...

Za hip je utihnila, se otožno zazrla v tla kot da zbira v duhu spomine svoje čudne preteklosti.

»Tako sem vam povedala v kratkem, kako se je zgodilo z menoj, odkar se nisva videla. Sodbo o meni ste že napravili, kaj ne; dobra ni, to vem, a ne bom je skušala predrugati, ker bi bilo go-tovo zaman. Ampak, zdi se mi, da bi vsaka na mojem mestu ravnala tako.«

»Vsaka,« je potrdil Osoč in se nasmehnil skoro zlobno, kar je dirnilo Ano zelo neprijetno.

dalor K 11:50, koks 15—, krompir K 2:30 za 50 kg, seme dom. detelje K 50— do 60—.

Konjerejski odsek namerava v kratkem nakupiti nekaj plemenskih zrebic pincgavske pasme. Konjerejski, ki imajo katere zrebice brez posebnih napak odati, naj stavijo ponudbe na konjerejski odsek v Ljubljani, da si jih ta radi nakupa pregleda.

Nakup plemenskih kobil v St. Jerneju C. kr. ministrstvo za domobranstvo želi leta 1910 v mesecu aprilu v St. Jerneju zopet nakupiti približno 35 vročerkvinih plemenskih kobil v starosti 4 do 7 let po kupni ceni 700 do 800 kron ter taiste oddati v oskrbo prodajalcem samim. Imenovano ministrstvo želi tudi vedeti imena posestnikov takih kobil. Posestniki sposobnih plemenskih kobil naj kar najhitreje naznanijo konjerejskemu odseku c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, koliko kobil in v kateri starosti imajo na prodaj; tudi morajo v dotičnem naznanilu pripomniti, ali imajo že v oskrbi kako vojaško ali od konjerejskega odseka prejeto kobilo, kakor tudi, če so pripravljene kobile, ako jo kupi domobransko ministrstvo, nazaj v oskrbo vzeti ali ne.

Dobavni razpis. C. kr. ministrstvo severozapadne železnice na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da odda poučbenim potom dobavo različnega lesa za leto 1910. Natančnejši podatki so razvidni iz ponudbenega vzorca, ki je v pisarni «Abteilung für Zugförderungs- und Werkstättendienst der k. k. Nordwestbahn, Nordwestbahnhof» na Dunaju na vpogled, kjer se ga lahko tudi proti vposiljlatvi poštne narочи. Ponudbe je vposiljlati najkasneje do 15. decembra t. l. do 12. ure popoldne c. kr. ministrstvu severozapadne železnice (Abteilung für Zugförderungs- und Werkstättendienst der k. k. Nordwestbahn, Nordwestbahnhof) na Dunaju.

Dopisi.

Iz Stare Loke se nam piše: V sredo, 8. t. m. se nas je zbralo po krščanskem nauku kakih 80 mož iz naše vasi in okolice v salonu Blažeske mame. Tukajšnje katoliško izobraževalno društvo je namreč priredilo neko «poučno predavanje» in povabilo g. kanonika Sušnika iz Ljubljane za predavatelja. Do-lej smo mi nevedni kmetje menili, da je «poučno predavanje» nekaj vsa čisto drugega kakor «politični shod», a naš g. kaplan Baloh nas je uveril, da temu ni tako. Eno z drugim se da združiti. Mi g. kaplana Baloha predobro poznamo in vemo, da bi nas naprednjake najrajši vtopil v zlici vode. Vemo tudi, da je o priliki letošnje «čukarije» v Kamniku zamenjal svojo duhovniško haljo s čukarskim krojem in da bi najrajše še v Stari Loki ustanovil čukarski telovadni odsek. Prosto mu. Toda kakor se da po njegovi teoriji zamenjati duhovniška obleka s čukarskim krojem, tako se lahko da zamenjati, oziroma združiti «poučno predavanje» s «političnim shodom». In g. kaplan Baloh je zasedel predsedniško mesto in podelil besedo predavatelju g. kanoniku Sušniku. Predavatelj je govoril o zrakoplovstvu. Mi nimamo nič proti g. predavatelju, ki je res jako poučljivo govoril o predmetu, glede katerega naš kmet se vse premalo ve. G. kanonik nam je razlagal, kako se je zrakoplovstvo razvilo in kako so se razni učeni možje trudili, da bi se mogli voziti po zraku. Predavanje nas je jako zanimalo, saj je za naše kmečko ljudstvo tudi koristno, da posluša enako predavanje, ki nima

drugače prilike se poučiti o tem, kako napreduje današnji svet. Mi napredni kmetje tako iz Stare Loke kakor iz celega škofovskega okraja želimo, da bi se taka predavanja pogosteje vršila. Letošnjo zimo se je odločil tudi škofovski «Sokol», da prireja enaka poučna predavanja v prostorih ondote «Narodne čitalnice». Na ta predavanja opozarjamo posebno vse naše kmečke fante in može, da se jih udeležijo v kolikor mogoče največem številu. Vršijo se pa vsak petek ob 8. uri zvečer. Ker ta predavanja navadno ne trajajo dolgo, približno 1 uro, bo si torej že lahko vsakdo utrgal tisti čas in htel v «Narodno čitalnico», da posluša razne učene može, ki se žrtvujejo za nas in nam razlagajo mnogo koristnega in zanimivega. Glede «poučnega predavanja» v salonu Blažeske mame pa moramo vsekakor omenjati še konec, ki je bil «političen», kar je zasluga nemirnega g. staroškega kaplana Baloha. Ta slavni predsednik je čutil potrebo v svojem zaključnem govoru omenjati tisto nesrečno rdečo knjižico ljubljanskega škofa, ki je prinesla v naši šk. fiji toliko pohujšanja. G. kaplanu Balohu ni njegov posili-zagovor nič kaj iz srca prihajal, ko nam je pripovedoval, da je prevzvišeni škof Bonaventura spisal tisto umazano brošuro le za žene in neveste, brezverski liberalci pa da so iz te knjižice ponatili najbolj pohujšljivih odstavkov in je razdelili med mladino, čes, če udarimo pastirja, pa se bodo ovčice razkropile. Pojavnjeval nam je, da je imel prevzvišeni škof s svojo knjižico najboljši namen poučiti nevedne žene in neveste in da je knjižico vzel iz knjigotštva le za to, da pride v roke samo tem. Torej teh škofovih svinjarij, kakor je videti še ne bo konca. G. Baloh je imenoval nas naprednjake brezverce in framaczone, ki da so združeni z vsemi narodi, ter jim je namen uničiti katoliško vero, katere sami nič nimajo. Razkladal nam je tudi od neke pogodbe z Nemci, najbrž je mislil kaj povedati od zveze, ki jo imajo naši klerikalci z Nemci, ker ni mogel o stvari nič kaj določenega povedati. Kakor so naprednjaki povzročili ponatis rdečih škofovih svinjarij v obliki zelene brošure, tako so tudi preskrbeli, da se je ista knjižica tiskala v nemškem in laškem jeziku. Koncem koncev nam je prebral neko resolucijo, v kateri izrekajo staroški volilci prevzvišenemu ljubljanskemu knezoškofu in vseosrečujoči katoliški cerkvi svoje neomajano zaupanje in zvestobo. — Pričakujemo sedaj le, da nam še «Slovenec» ali «Domoljub» kaj več poročata o tem shodu klerikalne stranke v Stari Loki — o katerem nismo niti sanjali, da se bo sploh vršil, nego smo mislili, da gremo poslušat — «poučno predavanje»!

Napredni kmet.

Z Reke. V soboto, 4. t. m. se je vršil zaupni sestanek reških in sušaskih Slovencev v hotelu Continental na Sušaku. Udeležba je bila zelo dobra. Posvetovanje, ki se je razvilo prav živahno, je veljalo ustanovitvi slovenskega društva. Ker društvo kot tako še ne more obstajati, dokler ne odobri vlada predloženih pravil, se je izvolil pripravljalni odbor, sestojec iz 8 članov, katerim se je nadelo naloga, da spravijo vso stvar v pravi tir in da pokličejo novo društvo čimprej v življenje. Pripravljalni odbor ima svoja zaupna posvetovanja vsako soboto ob 9. uri zvečer v hotelu «Continental» na Sušaku. Opozarjamo vse Slovence, ki se niso udeležili zadnjega sestanka, da lahko pridejo vsako soboto na odboreve seje in da so tam dobro došli. Da je bila organizacija Slovencev na Reki že skrajno potrebna in nujna, je razvidno že iz mnogoštevilne udeležbe na zadnjem sestanku ter iz velikega navdušenja, ki je nastalo v vseh slojih,

Takrat so se začeli zadaj, za smrekami nagli, lahni koraki in takoj na to je prihitela izza zelenja mlada gospodična.

«Ah ti!» je vzkliknila Ana in ji pohitela nasproti. «No, vidiš, to je gospod Fran Osolè, o katerem sem ti že pripovedovala!»

Osolè je vstal in se lahko poklonil, a zadnji Anin stavek je vzbudil v njemu nekako zavest, da stoji pred osebo, ki ga že nekoliko pozna, a bogve od kake strani... Zato je bil skoro malce v zadregi.

«In to gospodična Minka Žuraj,» mu je je naglo predstavila Ana in namignila Minki naj sede.

«Vidite,» je nadaljevala — «to je moja najboljša prijateljica, s katero si zaupave vse čednosti in tudi vse grehe!»

Nato jo je objela čez pas in jo potrepala z levico po rami, kakor nagejiv fant.

Gospodična Minka, hči zapoljskega postarja — kakor je izvedel Osolè takoj iz nadaljnjega pogovora, je bila dekle, ki se ni mogla imenovati ne krasna ne — grda. Pravilnost v obrazu, v živih, rjavih očeh skoro nekoliko razposajenosti, na ustnicah vedno nasmeh, a govorica prijetna in gladka! Bila je od Ane nekoliko manjša, a morda tudi nekoliko bolj ljubka, a Osolè ni mogel dolgo primerjati lepi tovarišici, ker mali Milanček je pritekel med nje s tako obupno nakremženim obrazom, da bi moral spoznati vsak, da se mu je nekaj zgodilo, tudi ako bi takoj ne opazil male, krvave praske na desni

roki. Zaletel se je morda mali lovec za metuljem v trnje in sedaj ni bilo joku ne konca ne kraja. Tako je imela Ana opravka z njim in Minka se je morala podati v pogovor z Osolètom. Sprvo ji je bilo malo nerodno, ker v Zapolje je prišel le redko tuj, izobražen človek in Minka, ki je znala v duhu govoriti in zbijati šale z najboljšim kavalirjem ali najbolj zagrizenim filistrom kakor se je naučila iz romanov, izposojenih od svoje šest do sedem let starejše prijateljice Ane, — si je morala priznati, da gre v resnici to mnogo težje, posebno z mladimi, in ne ravno grdim človekom — kakor je bil Osolè. Ampak, ker je bil zadnji sam precej zgovoren, se ji je počasi jeziček razvzpljal in ko je Ana odpegljala malega ranjenca v grad, je že tekla govorica, kakor, da se poznata že dolgo. Posebno pogosto je poudarjala, da ne sme pozabiti, ako gre skozi vas ali kaj k učitelju, da bi ne postopil tudi k njima na pošto, kar bo zelo veselilo kakor očeta, tako tudi brata Ivana, ki je študiral na trgovski šoli v Ljubljani in je sedaj doma že leto dni.

«In ako ste pevec, kakor moj brat Ivan,» je še pristavila — «bo zabave dovolj, ker tudi pri nas imamo klavir. Ana zatrjuje, da je celo boljši, kakor njen. Torej le gotovo!»

Osolè je obljubil in nato sta se oba napotila za Ano v grad, ker nebo se je jelo oblečiti, prve dolge sence so padle čez prostrani vrt...

Dalje prih.

čim se je razširila vest, da se snuje slovensko društvo. Vsak dan se prijavljalo ljudje kar trumoma pri članih novoizvoljenega odbora in zatrjujejo, da teško čakajo ustanovitve. Slovenci se že od pamtveka naseljujejo na Reki. Veliko tisoč nas živi na Reki, a smo brez vsakega stika. Neorganizirani smo tudi brez vsakega vpliva in tako se izgublja polagoma vsak posameznik v morju tujinstva. Novo društvo pa hoče dati zaslonbo našim ljudem, jih spraviti pod svoje okrilje in jim ustvariti tu, ob nekdanji naši Adriji varno zavetišče in prijetno domovino. Na ustanovitvi društva ne veselimo se samo mi, veseliti se mora vsa naša domovina, od katere pričakujemo moralne pomoči. H koncu naj nastojem se imena izvoljenih članov pripravljalnega odbora: Kralj, posestnik in trgovec; Sorta, posestnik in tovarnar; Majcen, trgovec; Primozič, mizararski mojster; Sisković, trgovec; Chládek, bančni uradnik, Resch, hotelir, Hrast, jurist. Imena gg. odbornikov so sama porok, da bodo vevlačno nalogo, ki so jo prevzeli, vestno in temeljito rešili in da bomo kmalu dobili novo postojanko.

Iz selške doline.

Železniški župnik se vedno pritožuje, ker mu včasih povemo kako pravično. Pa mi ne moremo drugače, ker ne-le, da nas vedno zmerja in zabavlja s prižnica in v časopisih, ampak je tudi velik škodljivec našega trga. On bi namreč najraje videl, ko bi ne bilo nobenega zunanega človeka v Železniki, da si dobro ve, da žive Železnikarji večinoma od trgevine in obrti. On se briga bolj za blagor sosednjih far kot za svojo. Martinvrharji so že pred davnimi časi prosili, da bi prišli v faro v Železnike, kamor že tako večinoma hodijo k masi, v Selce pa samo parkrat v letu. Ali naš župnik se za to ne zmeni, ker bi potem Martinvrharji pustili se kako krono več v našem trgu, in to morebiti ravno kakemu preklicanemu liberalcu. Bolj mu je seveda pri srcu nova fara na Česnjici, ki bi našim obrtnikom, pa tudi naši fari mnogo škodovala. In potem misli mož, naj mu bomo še hvaležni.

Udeleženci naprednega shoda na Praprotnem pravijo, da takega zabavnega večera še niso doživeli kot na tem shodu, ko sta Rožnik in Demšar prisla svojo čast poslušat.

Poslanec Demšar je rekel na tem shodu, da ga škofova brošura nič ne briga. Verjamemo, da zanj nima pomena.

Prav s slastjo pa je je prežvekoval župnik Rožnik. In mislimo, da ga je najbolj vleklo na Praprotno to, ker je vedel, da se bo na shodu govorilo tudi o škofovih bukvicah, in da bo toraj prilika, malo poklafati, česar naš Tomaž nikdar ne zamudi.

Isto nedeljo zjutraj sta Rožnik in Demšar tudi v «selškem domu» pridigovala o škofovi brošuri. Kako sodi ljudstvo o tem, kaže odgovor, ki ga je dal nek mož stare korenine domačim, ki so ga vprašali, kako je bilo na shodu. Rekel je: «Fajmošter je škofa pral, Čoč pa sebe!»

V «selškem domu» imajo vsako nedeljo kako «andoht». Kaže se, da bo farna cerkev kmalu samo podružnica «selškega doma». Rožnik je še vedno stari tič; ker ne more ljudi navdušiti za zidanje nove cerkve, pa hoče počasi izpremeniti novi «selški dom» v faro cerkev. Na Šmarni dan so že blagoslovili en oltar v njem.

Novice iz Ljubljane.

Kje naj se zida novo magistratno poslopje? Iz ljubljanskih meščanskih krogov se nam z oziroma na naše zadnje notico poroča: Namera, da bi se novi rotovž zidal pod gradom, je nesmisel v vsakem oziru! V Ljubljani se je z novimi stavbami, kar se jih je po potresu zgradilo, mnogo grešilo, največ pa v tem oziru, da se je marsikatera monumentalna stavba zgradila na prostoru, kjer ne pride do nikake veljave (Narodni dom, Mestna hranilnica, Ljudska posojilnica in I. drž. gimnazija). Javna kritika tujece, pa tudi domačinov je glede teh napak nadvse ostrá. Mestna občina nima lastnih stavbišč več kot dvoje na razpolago, da bi trčila z njimi, pa tudi denarnih sredstev ne obilo, da bi jih po nepotrebnem metala v vodo. Edini stavbišč sta: prostor na stavbišču stare gimnazije in stavbišča vojaškega erarja ob dunajski cesti. Na stavbišče ob dunajski cesti novi rotovž ne spada, je predaleč zunaj centra, torej ostane le še prostor na Vodnikovem trgu. Tu naj se rotovž sezida, pa bo kaj pametnega narejeno. Poslopje s štirimi frontami mora biti; biti mora moderna stavba, prostorna in praktično urejena, vsaj za 50 let! Razen tega mora imeti svetle, zračne in suhe prostore pa miren kraj. Kroginkrog bi bili lahko nasadi ali drevje ob hodniku. Vse to je pa mogoče le na Vodnikovem trgu. Ta prostor v druge svrhe porabiti, bi bil greh. Trdnica pa za zdaj še ni nikake nujna potreba, saj bo še takrat odveč draginja prinesla v mesto, ko je postavijo. (Glede draginje bo že res tako, a glede potrebe trdnice smo mi mnenja, da je tudi — potrebna. Ured.) Na Mestni trg, med stare hiše novi rotovž postavljati, nikakor ne gre. Proti takemu nesmiselnemu načrtu se mora vsak razsoden človek upreti. Pomislite vendar: Obširni prostor sredi mesta na Vodnikovem trgu

maj bi se potratil z nizkimi tržnimi lopami, mestno uradno poslopje pa naj bi se potislilo tje pod grad, v temo, vlažnost in smrad! To bi bil narobe svet! Na Dunaju, v Gradcu in Trstu je zgleda dovolj, kam je postaviti mestno hišo. Le na odprtem prostoru pride taka stavba do veljave. Pa prevdarimo še finančno stran. Pod gradom prvič ni prostora, drugič treba odkupiti še eno hišo, zatem vse tri hiše podreti, vse z nova zidati, v sredi pa staro pustiti. Tak načrt bi požrl ogromne tisočake, a ne samo 800.000 K! Tu bi se zgradila morda trinadstropna hiša (z lepo predno fačado), z dvema kratkima traktoma pod grad, ki bi pa ne imela ne svetlih ne suhih prostorov, k večjemu spodaj dobre ječe. Poglejte vladno poslopje ob Blew. isovi cesti, justično palačo, novo vojašnico 27. pešpolka, ki stoji sicer zunaj centra, a so na primerenem odprtem prostoru. Da bi moral razgled iz novega rotova biti rayno v Stritarjevo ulico, to je pa ideja, ki ni piskavega oreha vredna. Šolski drevored ali preobokanje Ljubljano sta še vedno dobra za tiste drage trdnice. A, prva skrb občinskega zastopa mora biti mestna hiša, potem šele čez pet ali deset let lahko zida tržnice, če jih Ljubljana še res mora enkrat imeti. — To so razlogi, ki govorijo pro, a v veliki večini proti zgradbi pod gradom, ki bi samo za škarpe požrla 20 do 30 tisoč kron.

Tako je prav! V Ljubljani je sicer precej tercijskih ženic, ki se rade plazijo okrog jezuitov, lazaristov in františkanov, ali škof je s svojo »čedno« brošuro odprl oči tako klerikalnim ženicam kakor moškim. Vsepih, ki ga je škof sedaj v izobraženih krogih dosegel, je ta, da so pametni očeti in previdni starši v Ljubljani sklenili, — da obvarujejo svoje odrasle otroke pred pohujševanjem o spolne m pouku, da ne bodo pustili svojih hčera in sinov po dovršeni šoli nikamor več k spovedi! Ker to je resnica in o njej je vsak prepričan, da toliko pohujšanja ni nikjer kot na priznici in v spovednici. Kaj pomaga domača vzgoja in v šoli; če se pa Jegličevi kaplani od njega take »morale uče«!

Dr. Jegličeva vzgoja duhovščine. Pokojni kardinal in bivši ljubljanski knezoškof dr. Missia je bil sicer iz jezuitske šole, vzgojen v Rimu, a bil drugače markantna postava, kavalir in diplomat, kakršnih je malo v Avstriji. Pa je znal tudi mlade lemenatarje disciplinirati. Zdaj se mladi melecnozobi kaplani na deželi, ko se prišli komaj iz lemenata, vedejo kot razposajeni fantalini. Duhovna opravila navadno opravljajo kot bi bil to kak pestranski pesel. Ošabni pa so tako na priznici kakor v klerikalnih listih. Za te naj spiše škof Jeglič »pouk za mlade kaplane«, da ne bodo tako impertinentno drzni. Manir sploh ne znaajo nobenih, vedejo se v javnosti pa sploh kot bi bili njih vrhovni šef v njih očeh kaka marijoneta. Bodo morali začeti učiti drugi krogi te kaplane olike in omike!

Pravila »vojnega kora« potrjena. Poroka se nam iz Ljubljane: Načelnik novega društva »Krieger-Corps« se je najbrž zbal zadnjega tozadevnega dopisa v »Gorenjcu«. V četrtkovem »Slovincu« namreč priobčuje vest, da so pravila »vojnega kora« že potrjena in vabi vse prejšnje člane veteranskega društva k pristopu k »vojnemu koru«. G. Mihelič, ta strahopetnost se vam na Vaša stara leta še manj poda, kakor ustanovitev novega društva. Zakaj prikrivate resnico? Zakaj pravite, da so pravila »vojnega kora« potrjena? O »vojnem koru« v Ljubljani ni duha ne sluha. Ampak, kar ste poklicali v življenje, to je čisto v nemškem duhu porojeno dete, njegovo pravo ime je nemško: »Krieger-Corps in Laibach«. Zakaj tega ne poveste »Slovincu«? Zakaj tudi tega ne poveste, da je to Vaše društvo tako značilno nemško, da je celo vlada, ko je poslala društvena pravila, izrecno naročila: »die Statuten sind ausdrücklich in deutscher Sprache ihrer Bestimmung auszufolgen«. G. Mihelič, bodite prepričani, da vam že v oči gleda Vaše častite starosti ter osebnega spoštovanje, ne želimo slabega. Prav iz srca vam tudi mi privoščimo tako zaželjeni »križec«. Saj ste ga že davno zaslužili! A pot, po kateri ga hočete doseči ni prava, vsaj za nas slovenske stare veterance ne. Nečemo vam delati zaprek zavolje novega društva. Imejte ga, imejte veselje nad njim! A prav to društvo z ozirom na žalostni konec našega, ravno zaradi Vaše častitljive starosti in Vašega plemenitega značaja apeliramo na Vas: pustite stare slovenske ekaveterance lepo pri miru, ne naložite si na Vašo vest mučno zavest, da naj ubogi slovenski delavec svoje želje zopet ponudi vladi na razpolago! Idite sami, kamor spadate: pod papeževo in prusko zastavo Vašega društva: »Krieger-Corps in Laibach«.

Ekaveteranec.

Radovljiške novice.

Zopetno odlikovanje. Podjetni krojaški mojster in posestnik g. Josip Pogačnik je bil zopet odlikovan in sicer na mednarodni obrtni razstavi o Parizu za razstavljene salonski frak, in sicer je dobil častno diplomu, zlat zaslužen križec in zlato kolajno. Zavednemu obrtniku naše iskreno čestitanje!

»Sokol« ima svoj običajni občni zbor dne 6. januarja l. 1910 ob 3. uri popoldne v restavraciji brata Kunstlja. Dnevni vsopred navadni.

Na Silvestrovo pa priredi »Sokol« zabavni večer za svoje člane. Ker obeta biti večer jako zabaven, upamo, da bo privabil mnogo občinstva.

Dne 6. t. m. je bila redna občinska seja in sicer ob 6. uri zvečer. G. župan dr. Vilfan otvoril zbor, konstatira sklepnost ter imenuje overovateljem zapisnika odbornika g. I. Šego. — O proračunu za l. 1910 poroča občinski odbornik g. Iv. Vurnik. Iz njegovega obširnega poročila posnemljeno, da znašajo dohodki 4140 K 74 v, a troški 7343 K 36 v, primanjkljaja 3202 K 62 v, ki se pokrije z 46% na vse direktne davke v znesku 10.604 K 70 v in z 25% užit. doklado v znesku 4000 K, tako da ostaja konečno pribitka 121 K 69 v. — Izmed troškov omenjamo te sledeče postavke: razsvetljava mesta 420 K, snazanje ulic in odprava snega 500 K, poprava potov 200 K, šolske potreščine 2966 K 36 v, Glasbeni Matici v Kranju podpora 50 K. — Kljub temu, da je mesto dobilo toliko potrebnih stvari, da se je napravil vodovod, da se projektirajo načrti za kanalizacijo, vendar so ostale obč. doklade tiste kakor prej, namreč 46%, najboljši dokaz, da je občinsko gospodarstvo v spretnih rokah župana dr. J. Vilfana. Za ubožni zaklad znašajo dohodki 754 K 22 v, stroški 1228 K 07 v, primanjkljaj se pokrije iz občinskih dohodkov. — Proračun se je soglasno odobril.

O vodovodnem računskem sklepu spregovorimo prilično, omenjamo da je bil vodovodni odsek mnenja, da se za leto 1910 pobira poleg predpisane vodarine še 25% naklade.

Dalje se je razdelila ustanova gospe Hočevarjeve za nakup potrebne obleke in obuval 12 revnim solarjem.

Nadaljna točka je bila sprememba pravil mestne hranilnice. Na predlog g. župana se je sprejelo, da se izpremenjena pravila v toliko, da sestoji upravni odbor mesto dosedanjih 10 odbornikov iz 15. Sprejeto soglasno. — Ostale točke se vsled pozne ure rešijo v prihodnji seji. — Izmed eventualij omenjamo le to, da se napravijo nove stopnice za znano restavracijo V. Hudovernika in da se naprosi g. župana, da stori vse potrebne korake kakor deželni poslanec, da se nekoliko popravi savski breg v Rakovniku, kajti tu dela Sava opasno škodo, ker je že vzela nekaj metrov sveta. —g—

Sejem je bil v Radovljici 12. t. m. na dan sv. Lucije.

Vreme se je sprevrglo. Imeli smo prej deževne dneve, prava pravcata jesen, a 8. t. m. je pričelo snežiti, kakor bi čunje trgal, dobili smo ga 5 cm; a zadnje dva dneva kaže sonce zopet svoje prijazno lice — in naše planine se kažejo v vsej svoji krasoti, odete s belo tanjšico, ki se leskeče v nebrojnih biserih.

C. kr. pletarska šola dnevno napreduje. Pridobila si je s svojimi prelepimi izdelki in dobro in ceno postrežbo skoro že svetovno ime. Dela toliko, da ga komaj zmaguje. V najnovejši dobi ima prav mnogo naročil celo iz Bosne. — Slovenske starše ponovno opozarjamo na to prekoristno napravo, da dajo svoje sinove učiti pletarstva.

Dne 8. t. m. je priredilo »Katol. slov. izobraž. društvo v Radovljici« gledališko predstavo v prostorih gostilne »Bastel« igrokot v treh dejanjih »Fernando, strah Asturije, ali izpreobrnjenje roparja«. Vstopnina je bila I. in II. vrsta po 1 K, ostali sedeži 60 h, stojšča 30 v.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici. Vršila se je dne 9. t. m. ob 10. uri popoldne. — Opravičena gg. državni poslanec Jos. Pogačnik in c. kr. okr. šol. nadzornik za nemško šolo A. Schrantzer. — G. predsednik c. kr. okr. glavar Fr. Župnek poroča o rešenih zadevah. — Priporočilo o pomakneja 3 učnih moči v višji plačilni razred se priporočilno odstopi c. kr. dež. šol. svetu. — Sestavi se ternopredloge za izpraznjenja mesta Kropa, Oviše in Koroška Bela. — Odobri se račun okraj šol. sveta za l. 1909 in sprejme račun za l. 1910. — Pri tej priliki se sprejme soglasno in z odobravanjem predlog c. kr. okraj. glavarja, da naj prispeva c. kr. okraj. šol. svet beraskim plačam suplentur 50 kron mesečno še 20 kron, tako, da znaša remuneracija mesečno 70 kron. — Upamo, da dobi ta velikuodušni predlog c. kr. okr. glavarja g. Župneka prav mnogo, mnogo posnemovalcev. — C. kr. dež. šol. svetu se odstopi s toplim priporočilom predlog o ustanovitvi vsoprednice na Koroški Beli kakor tudi na Jesenicah, ki ga prav tople podpira jeseniška tovarna. — I. starostna doklada se prizna nadučitelju v Kranjski gori Fr. Petroviču. — Povoljno se rešijo disciplinarne zadeve. — Prošnje za denarne podpore se priporočilno odstopijo c. kr. dež. šol. svetu. — Sklepno se sprejme soglasno resolucija zastopnikov učitelstva na c. kr. dež. šol. svet, kjer se prosi, da stori taisti vse potrebne korake, da se reši vprašanje regulacije učiteljskih plač v prihodnjem zasedanju deželne zbornice. — a.

100 kron deželne podpore je dobila naša požarna bramba in sicer za l. 1909.

Leska pivovarna se izdatno poveča. S tozadevnimi razširjavami se prične v bodočih dneh. — Upamo, da bo konzorcij uredil pivovarno tako, da bo res zadostovala vsem zahtevam in da ostane na strogo nevtralnih tleh.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden

12. decembra. — 1298. * Albreht Modri. — 1766. † Pisatelj Janez Kristof Gottschied. — 1847. † Pesnik Moric Strachwitz. — 1851. * Pisatelj, zgodovinar, potopisec Jozef Lavtiza v Kranjski gori. — 1866. * Pisatelj dr. Jozef Pavlica v Ribembergu. — 1884. † Slikar Janez Wolf v Ljubljani. — 13. decembra. — 1545. V Trientu otvorijo cerkveni zbor. — 1769. † Pesnik K. Kristijan Fürchtegott Gellert. — 1799. * Lirik Henrik Heine. — 1863. † Pesnik Friderik Hebbel. — 14. decembra. — 1431. V Bazlu otvorijo cerkveni zbor. — 1503. * Francoski astronom Nostradamus. — 1799. † Jurij Washington. — 1801. * Kristijan Dittih Grabbe. — 1837. * Pisatelj dr. Janko Pajk v St. Pavlu pri Celju. — 1849. † Skladatelj Konradin Kreutzer. — 1877. † Nabožni pisatelj Janez Globočnik v Gorici. — 1887. † Nabožni pisatelj Janez Volčič v Smarjeti. — 1891. Pisatelj Anton Čero v Koritnici. — 15. decembra. — 1546. * Astronom Tycho Brahe. — 1745. Pruski kralj Friderik II. premaga pri Kesselsdorfu na Laskem. — 1805. Pogodba v Schönbrunnu pri Dunaju. — 1839. † Pisatelj Ignacij Fressler. — 16. decembra. — 1711. † France Andrej Šega, kolajnar in pečatorezec v Novem Mestu. — 1742. * Feldmaršal Blücher. — 1770. * Skladatelj Ludovik pl. Beethoven. — 1771. * Nabožni pisatelj France Viriti v Tolmezzo pri Vidmu. — 1803. * Jurij Steffenson, stavitelj prve železnice. — 1859. † Viljem Grimm, pisatelj nemških pravljic. — 1878. † Pisatelj Karol Gutzkow. — 17. decembra. — 1526. Nadvojvoda Ferdinanda izvolijo v Požunu za ogrskega kralja (protikralja Jan Zapolja). — 1761. Pruska trdnjava Kolberg se vda Rusom. — 1800. Nadvojvoda Karel zopet prevzame vrhovno poveljstvo. — 1839. * Pisatelj dr. Lavoslav Gregorec pri sv. Urbanu na Štajerskem. — 1897. † Francoski pesnik Daudet. — 18. decembra. — 1786. * Skladatelj Karel Marija pl. Weber. — 1803. † Pesnik Janez Gotfrid Herder. — 1822. Brazilija, ločena od Portugalske, postane cesarstvo. — 1847. † Marija Lujza, hči cesarja Franca in vdova Napoleona I.

Godovi prihodnjega tedna:

12. Siroslav, Ratislav; 13. Lucija, dev., Vitača, Dabro; 14. Spiridijan, škof, Vojmir, Zorislav, Uroš; 15. Jernej, Vlastimir, Cvetana; 16. Evzebij, Smljan, Bogoslava; 17. Lazar, šk., Stojslav; 18. Gracijan, Restoje.

V Kranju, dne 11. decembra 1909.

Državni zbor. Na dnevnem redu je proračunski provizorij. Včerej je posegel v debato tudi finančni minister Bilinski, ki je hotel težavnost položaja ublažiti z dovtipi. Za njim so govorili še razni govorniki, ki so skoro vsi napadali vlado.

Ogrska kriza. Dunaj, 10. decembra. Zogrsko krizo so tam, da se nadaljujejo avdicence. Kombinacija, da bi Zichy postal ministerski predsednik, se je definitivno razbila. Na obzorju se baje zopet kaže senca grofa Khuen Hedervarya.

Friedjungov proces. Na Dunaju se je začel pred posebno poroto proces, ki je skoro sličen kakor nekdanji »veleizdajniški« v Zagrebu. Zgodovinar Friedjung in klerikalna »Reichspost« sta očiteln hrvatskim poslancem, ki so v hrvatsko-srbski koaliciji veleizdajništvo. Radi tega tozijo omenjeni poslanci prof. Friedjunga in pa »Reichspost«.

Novičar.

Imenovanje. Provizorični vodja okr. glavarstva v Postojni, g. Franc Schitnig, je imenovan vodjem tukajšnjega okr. glavarstva in nastopi, kakor čujemo službo dne 22. t. m.

Občinska seja v Škofji Loki. Prva seja novoizvoljenega občinskega odbora se je vršila v petek, 3. t. m. ob 5. uri zvečer v tukajšnji mestni dvorani. Važna je bila ta seja toliko radi predmetov, ki so se razpravljali, kolikor radi postopanja klerikalnih odbornikov. Sejo je otvoril g. župan Lenček v navzočnosti 4 svetovalcev, 10 odbornikov, 2 namestnikov in 1 virilista. G. župan je iskreno pozdravil celi novoizvoljeni odbor, zahvalil vsem odstopivšim funkcionarjem za njihov trud in delovanje v pretekli upravni dobi, proglasi sklepčnost in imenuje za overovatelja zapisnika odbornika gg. Čarmana in dr. Zakrajseka. Po poročilu in predlogu g. župana se sprejmejo in odobrijo brez debate proračuni ubožne hiše, ubožnega zaklada, mestne klavnice in mestne občine. Razun 5 klerikalnih odbornikov so vsi ostali glasovali za sprejetje predloženih proračunov. Ubožni zaklad iznaša 1685 K 13 v, mestna klavnica pa 12.074 K 12 v primanjkljaja. Po predlogu g. župana se v pokritje obeh teh primanjkljajev v skupnem znesku 13.759 K 28 v sklene z glasovi naprednih odbornikov in 1 zmernega odbornika manjšine, pobirati 70%, doklada na vse direktne davke in 15% doklada na užitnino mesa in vina. Obenem se naroči županstvu, da izposluje tozadevno dovoljenje od deželne odbora in c. kr. deželne vlade. G. župan je obširno pojasnil vzroke letošnjega slabega denarnega stanja občine in izrečno velikega primanjkljaja, radi katerega se je moralo poskočiti z doklado. Zlasti je lanski letni in dolgo trajajoči sneg provzročil ogromno škodo na občinskih stavbah in je občinska blagajna imela vsled tega nepričakovano veliko nepredvidljivih stroškov. Pri točki »klavnica« se oglasi klerikalni odbornik Jozef Hafner in se spomni, da bi za občino bolje kazalo, ako bi se tehtnica v klavnici ne dala v najem, temveč naj bi se obdržala v lastni režiiji. Mož je sedel tudi v prejšnjem občinskem odboru in ko se je tehtnica dajala v najem ni vedel nič povedati o tem, da bi za občino bilo koristno, ako bi se jo upravljalo na lastni račun. Najbrž mu takrat tehtnica ni ležala v — želodcu, kakor danes. G. župan ga je seveda poučil, da sedaj občini ne kaže krhati pogodbe z najemanikom štantnine, ki velja do leta 1911, zato naj izvoli svoj predlog pravočasno staviti, ko se bo prihodnje leto obravnaval proračun. — Nato

Naročajte in širite naš list!

se je razpravljalo s tem kako porabi kupnino 880 K, katero je plačal klepar Ivan Kavčič za 88 m² občinskega sveta na živinskem trgu. G. župan je o tej točki poročal, da je mestna občina za svet, katerega je kupila l. 1903 za zgradbo mestne kladnice, se dolžna 1000 kron tukajšnji Okrajni hranilnici in posojilnici. Ta dolg se zaobremuje po 5%. Zatorej predlaga g. župan, da se navadna kupnina porabi v delno poravnanje tega dolga, ne pa, da bi se, kakor zahteva deželni odbor, naložila v hranilnici, kjer bi se nam obrestovala po 4%. Tudi za ta predlog so glasovali vsi naši napredni odborniki in en odbornik manjšine in naročili g. županu, da izpolnjuje za to potrebno dovoljenje od deželnega odbora, dočim so 5 najzagrizenejših klerikalcev, kar jih premore škofjeloška občina, ostali na svojih stolihi lepo tiho, ker se jim je zdelo to najbolj pametno in najbolj koristno za našo občino. — Prošnja Andreja Kalana v Vincarijih št. 6 za podelitev koncesije za žganjetoč na drobno v njegovi gostilni se po kratki debati odbije, ker je v občini dovolj žganjetočev. — H kencu se pride k volitvi odsekov. G. župan je predlagal, da se naj predvsem izvoli občinski blagajnik, potem gospodarski odsek, obstoječ iz 5 članov in ubožni odsek iz 4 članov. Ta predlog se sprejme, na kar se zopet dvigne klerikalni odbornik Jožef Hafner, ki ima vedno polna usta o tem, kaj bi bilo treba vse storiti za občino in poda famozno izjavo, da on in njegovi 4 tovariši, ki so somišljeniki klerikalne stranke, ne marajo sprejeti nobene izvolitve v odseke, ker imajo svoj «klub» in ostanejo v odločni opoziciji. Kaj to pomeni, lahko vsako ve. Klerikalni odborniki nečejo v korist naše občine ničesar storiti. Volilci tretjega razreda, ki ste poslali te odbornike v mestni občinski zastop, veste sedaj dobro, da ti vaši izvoljenci niso za nič drugega, kakor da sede z rokami navskriž pri sejah občinskega odbora. Zapomnite si to dobro za takrat, ko vas bodo zopet gnali na volišče, da glasujete za njih, ki nečejo nič delati in ki se danes za vas toliko zmenijo, kakor za lanske sneg. Edini mož, ki dela častno izjemo, je g. Čarman in ta je tudi sprejel izvolitev. Na predlog podžupana g. Lovro Susnika so bili izvoljeni z vsemi naprednimi glasovi in z glasom g. Čarmana sledeči gospodje v posamezne odseke: za občinskega blagajnika svetovalec g. Konrad Pecher; v gospodarski odsek: načelnik g. Slavko Flis, namestnik g. Gaspar Čarman, člani: gg. Anton Hafner, Franc Zihari in Matej Židon; v ubožni odsek: načelnik g. Matej Hauer, namestnik g. Oton Gunej, člani: gg. Anton Hanan in dr. Karl Zakrajšek. Vsi ti gospodje so izrekli, da izvolitev sprejmejo ter obljubijo, da se bodo ravnali po sterjenih sklepih in navodilih. Klerikalni odborniki, ki tvorijo iz 5 članov obstoječo opozicijsko frakcijo proti naši napredni večini, pa so veliki čudaki, ker izvršujejo to svoje opozicijo tako, da za pametne predloge ne glasujejo, ali pa da molče kot zid! G. župan je nato zaključil sejo ob 6. uri zvečer.

Desetletnica: Občelnice mojega prihoda v ljubljansko škofijo. Danes zaključujemo v zadnjem «Gorenjcu» pričetni dopis pod tem naslovom. Odkrito rečeno, konec nas je kar naravnost presepetil. Zdaj se, se tudi nam zdi preveč, če je dopisnik prvič imenoval dr. Krekovo besedičenje, — «da škof liberalcev ne pozna, sicer bi ne bil dal svoje brošure v javnost» — kot tisto navadno — klobasarijo. Na tem mestu le opozarjamo naše bralce na zaključni dopis, posebno pa na v njem citirano pismo. Citat je dobesedno posnet iz škofovega pastirskega pisma z dne 13. majnika 1899 in vsebuje izvirno sliko virov zlega sedanjih razmer.

Ustanovila se je v Kranju po inicijativi Narodne čitalnice in Šokola v Kranju zadruga «Narodni dom». Delež bo iznašal 20 K. Pristopnina 2 K. O tej velevažni stvari izpregovorimo enkrat prihodnjič kaj več. Za danes konstatiramo samo vesel pojav, da se je ta, za kulturni in socialni napredek mesta Kranja tako važen korak, ki je vsled brezbriznosti merodajnih faktorjev spal desetletja, vendar enkrat storil.

Narodna čitalnica v Kranju ima prihodnjo soboto, dne 18. decembra 1909 svoj redni občni zbor. Ker je dnevni red zelo važen, je želeli obilne udeležbe. Občni zbor se vrši v dvorani čitalnice ob pol 9. uri zvečer pri pogrnjenih mizah.

Mestna uprava v Ljubljani, se po daljšem poročilu od tam nahaja v taki mizeriji, da bi imel župan resnega povoda, to stran malovečje pozornosti posvetiti. Ceste po mestu so baje sedaj take, da je vsaka najslabša okrajna cesta zlato, n. pr. proti sv. Petra cestl. Tu je že itak ozek hodnik, v tem deževju pa se stržejo blato proti hodniku, tako da je eden dveh pasantov primoran do gležnja zgaziti v blato. Mestne smeti se prevažajo in makladajo ravno o najbolj obljubljenih časih: jutraj pred 8. opoldne, od 1.—2. in ponekod se zvečer ob 5. Vozovi tako zamazani, tako razskatljani, da delajo javen skandal celi Ljubljani. Pa ko bi bili še zaprti! Ne! Vsa vrata na stečaj odprta, kadar voz ni še poln. Ti vozniki drve po ulicah,

da se kar kadi za njimi, ampak samih smeti. Po hodnikih leže pljunki včasih take «delikatni», da mora človek dober imeti želodec, da se mu pri pogledu dvakrat ne preobrne in onima kupoma se kaj zraven doda. Tablice zoper pljuvanja so Ljubljano stale sicer mnogo tisočakov, napisane na njih stoje res lepe globe do 400 K, toda govori se, da v vseh desetih, ali koliko letih že, mestna blagajna ni obogatela ne za 10 vinarjev na teh «globah». Pri enih vratih se mečejo tisočaki za javno higijeno, dr. Bleiweis hodi kot apostelj proti jetiki okoli po deželi, ali doma v stolnem mestu izgleda v tem oziru ne baš mnogo bolje, kakor kje na Turskem. — Ali bo treba res še drugih glasov, da bodo te razmere druge postale?

Tudi onel gre še tretjič na led, le pomeliti mu je treba pod nos, kar mu najbolj disi. Naš «črni bratec» v Ljubljani je sicer — kar tudi on sam drugim priporoča — jako «previden» postal proti «Gorenjcu», ali na našo «zadnjo besedo» smo ga vendarle po dolgem času zopet enkrat izpeljali — ne mislimo — osla na led. V ti naši «zadnji besedi» je sicer previdni «Slovenec» zavohal: «Razdor v zeleni stranki». Zdaj, ko bo kmalu vse belo je tudi «zeleni stranka» pravcata izredna prikazen. Zato jo je tudi «Slovenec» po «zaslužnju» na široko raztegnil po belem, za take čenčarije jako potrpežljivem papirju. Ker zadnja beseda o škofovi brošuri res se ni izrečena, bodi mu le to v pomirjenje razgretih živcev povedano: Če kdaj, ta afera škofove brošure bo združila vse, kar leze in gre tako v «beli» kot «zeleni stranki» v boj proti našim «črnim bratcem»! In če že hoče kdo našo «zadnjo besedo» resno vzeti, zapisi si za dolga ušesa: Pri nas smo odkritorčni, bodisi «beli» ali «zeleni», in kot taki si povemo tudi javno in odkrito svoje misli naravnost v obraz. In končno se ta le nauk: kdor noče po vzgledu zgoraj omenjene živalice še enkrat iti na led, naj prelista, kar stoji nekje v evangeliju «črnih bratcev» glede osebe političnega vodje črno na belo zapisano, ali pa naj ysaj počaka na našo: zadnjo besedo!

Več luči! Iz Kranja nam pišejo: Marsikaj se je tekom zadnjih let izpremenilo v Kranju. Mesto je dobilo po preteku tolikih let prepotrebni vodovod in namesto starega lesenega mosta se je zgradil v betonu lep močan novi most. A ravno ta novi most nam v nekem oziru še ne vgaja. Če smo po starem mostu hodili v močnem času, je visela na njem neka leščerba, ki je dajala kolikotolike luči, če pa prideš zdaj po noči bodisi od katere strani na novo zgrajeni most in hočeš priti po njem na drugo stran, je treba poprej napraviti testament, kajti ne smeš si biti zvest, da prideš živ kje, kamor si namenjen. Brez ozira na blato ondi, po katerem moraš tavati, se nahaja po noči taka tema na mostu, da ni varno hoditi po njem. Znabiti bi bilo umestno, se se že ne ukrene kaj drugega, naročiti nočnemu čuvaju naj poišče med svojo staro šaro kako laterno in naj jo obesi sred novega mosta, olje za luč v isto pa se naj nabira po milodarih. Opazovalec-malkontent.

Slovenske bralno društvo in telovadno društvo «Sokol» v Trzinu priredita dne 12. t. m. ob 1/2 8. zvečer v dvorani pri Bastlju večer v prid božičnice vrtca družbe sv. Cirila in Metoda v Trzinu. Vspored obsega pevske in godbene točke, burko «Trije ptički» in prosto zabavo. Radi lepega namena naj bi se zbrali ta večer zavedni Trzinčani v najobilnejšem številu pri Bastlju, saj za svojo deco moramo dati vse, da le ostane naša.

Umrli je v Kranju g. Martin Matiašič, trgovec in občinski odbornik. N. v m. p.!

† **Kernova mama.** Gostilničarka «Pri Šipka» prelazu» v Škofji Loki, gospa Marija Maček, je umrla nenadne smrti pretekli ponedeljek. Pod svojim pravim imenom je bila pač malokomu znana, splošno so jo zvali Kernova mama. V času bosniške okupacije je krstil neki stotnik brezoknati, obokan prostor, kjer je imela pokojnica gostilno,

Šipka-prelaz in tega dobro pogojenega poznamenovanja se je takoj oprijelo ljudstvo. Kernovka, zasvetna, mala ženica, je dosegla 92 leta. Zivela je jako preprosto in se hranila le s kavo in juho. Se trinajst ur pred smrtjo je stregla svojim štirim zvestim stalnim gostom, katerih skupna starost znaša 296 let. Staro je bilo pohištvo v njeni gostilni; stari stoli in mize iz črešnjevca lesa so stali gotovo nad sto let nepremično na svojem prostoru. Škofca je bila skrajno lična in čedna; točila je izvrstnega doljenca iz okolice Sv. Križa, postrezala gostom z izbornimi domačimi klobasami, jako ukusen črn kruh pa je bil vsakemu brezplačno na razpolago. Umela je Kernovka jako prijetno kramljati; vkljub izvrstnega spomina pa ni vedela ničesar o pogovorih, katere so imeli med sabo gostje. Dne 8. t. m. popoldne je velika množica znancev in prijateljev spremljala to izborni gostilničarko in skromno dobrotnico na škofjeloško pokopališče. Stalni gostje so položili na oder krasen venec, pevci so se z ganljivo nagrobno pesnjo vili od nje, ki je tako ljubila lepo petje.

Kako se snevali pri Kropi «katoliško izobraževalno društvo». Bile je pretečene nedeljo. Naš g. župnik je povabil v župnišče svoje verne farane, da jim ustanovi «katoliško izobraževalno društvo». — Prišlo jih je še dokaj. — Pogovor nanese na točko, kako naj se krsti društvo. Nekdo zaupije: «Sokol» — Bučen smeh. — Drug predlaga: «Petelin». — Zopet smeh. — Ostalo je kar pri «kat. izobraž. društvu». — Ko pa pozove župnik svoje ovčice, da naj pristopijo h društvu, hajdi vsi — razven enega — iz sobe in — pastir je ostal brez ovčic. — — — — — Ej, prijatelji, svita se svita — sicer počasi — a gotovo.

V **Lescah** je izvoljen županom z 11 glasovi dosedanji župan g. Ivan Žark. Cestitamo!

Za kratek čas. V šoli: Katehet: Kdo je storil največ zla in pohujšanja na svetu? Dijak molči. Katehet: No, li —, li —, li —. Dijak: Liguorijanci. Katehet ves iz sebe: Tepec neumni, liberalci. Nato prisoli dijaku prav katehetsko zausnico.

Lastnega brata — ubil. S Trstenika poročajo: Dne 28. m. m. zvečer je mlinar J. Sirc v prepiru udaril svojega brata z motiko po glavi, vsled česar je ranjenec kmalu izdihnil. Oba moža sta bila strastno udana žganju.

Droblj. V Šiški je umrl po Gorenjskem dobrozna g. Peter Keržič, v Kropi pa gospa Jedert Jelenc, roj. Urh, c. kr. poštarja vdova. — V Kranjski gori je odstopil kot župan g. J. Tičar.

Iz Dupljani se nam piše: V nedeljo 5. t. m. je v tukajšnji soli predaval c. kr. okrajni živinodravnik, g. Anton Korošec o umni praščijerji, praščijih boleznih zlasti račeti, ozdravljenju te in drugih živalskih bolezni. K temu, zlasti za ta čas, ker se rdečica tako pogosto pojavlja, jako primernemu predavanju, je došlo nad 70 gospodarjev in gospodinj, ki so z veliko pažljivostjo in zanimanjem poslušali koristne nauke g. predavatelja Hvala g. predavatelju za trud.

Vozni listek za v mehosa. V Feldkirchu na Nemakem je dekliška šola pod nadzorstvom jezuitov in pod vodstvom samostanskih sester. «Vossische Zeitung» poroča o čudovitih voznih listkih, katere so sestre pred nedavnim delile solaricam in kateri sledeče vsebujejo: «Biljet za potovanje v raj! Čas odhoda: Vsako uro gre en brzovlak. Prihod: Ako Bog hoče — kakor pride. Cene prostora: Prvi razred devisto ali pekora in obljuba revščine, čistosti in pokorščine. Drugi razred: Pokora in zupanje na Boga s pobožnim in deviškim življenjem. Tretji razred: Popolni kes in udanost v božjo voljo, spolnovanje božjih zapovedi in spolnovanje dolžnosti v zakonskem in vdovskem stanu. Pripomba: 1. Obratni biljeti se ne izdajajo. 2. Zabavni vlaki ne odhajajo. 3. Mali nerazumni otroci nič ne plačajo, ako se le v maternem naročju katoliške cerkve nahajajo. 4. Potniki se naprošeni, da druge prtljage ne jemljejo seboj, kot dobra dela, ako na pred-

„Singer“ šivalni stroji so za vsako : : gospodinjstvo : : najkoristnejša : : božična darila.	SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev v Kranju nasproti c. kr. pošte štev. 53. 288 4-1	„Singer“ šivalni stroji so za vsako : : gospodinjstvo : : najkoristnejša : : božična darila
Singerjeve šivalne stroje dobite v vseh trgovinah, na kojih so „S“ izveski.		

Priporočamo našim gospodinjam pravi : **FRANCKOV**: kavni pridelek iz zagrebske tovarne.

zadnji postaji, vice imenovani, kjer se mora vsaka druga prtljaga oddati, nočejo imeti zamude. 5. Potniki se na vseh postajah cele proge sprejemajo. 6. Vsak biljet mora imeti pečat zvečičavne mislosti, ali od krsta in ako je ta izgubljen po svetem zakramentu pokore ponovljen. 7. Vsak potnik more med potjo, ako večjo svoto doplača, iz nižjega v višji razred prestopiti, temu nasprotno je prestop iz višjega v nižji razred smrtno nevaren in torej nepriporočljiv. Naša vera se vedno bolj izpopolnjuje. Nekoliko let bo ta nauk samo nauk, potem pa se morda res postanejo dogme iz tega. Česa vsega ne prenese pobožni kristjan!

Zelo prijazno meblirana soba se odda.

Kje, pove upravnistvo «Gorenjca». 263 3-3

Proda se dvonadstropna hiša

ležeča ob glavni cesti z malim vrtom, jako pripravna za kakega obrtnika, ter se lahko dobi vodna sila.

Vpraša naj se v upravnistvu «Gorenjca». 283 2-2

Najboljši češki nakupni vir.



Ceno posteljno perje.

1 kg sivega puljenega 2 K, bolj šega 2 K 40 h; polbeloga 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhanega 5 K 10 h; 1 kg velefinega, snežnobelega puljenega 6 K 40 h, 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K, 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nan-kinga, pernice, 180 cm dolga, 116 cm široka, v dveina z lavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitim puhaštim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglatnice 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch, Deschenitz št. 758, Češki les (Böhmerwald). — Ceniki zastoj in franko. 224 15-15

Priložnostni nakup za gospo- dinje in neveste

600 tucatov zarobljenih rjuh brez šiva

150 cm širokih, 225 cm dolgih, zajamčeno platnenih, se odda radi nadprodukcije v jako dobri kakovosti po 2-50 komad, v la kakovosti po K 280 komad. Najmanj se oddaja 6 komadov. Dalje ponujam 4000 metrov platnenih ostan-
kov za najfinejše telesno in posteljno perilo. Dolžina ostan-
kov 10 do 12 metrov po 50 vin. Najmanj se oddaja 25 metrov.
Najfinejše čisto platnene damast-brisače.

50/100 cm 55/110 cm 58/125 cm
K 6-50 10- 13- za tucat.

Čisto platnene brisače za posodo od K 4- do 6- za tucat. Vse v solidni kakovosti razpošilja privatnikom po po-
vzetju ter vzame neugajajoče rade volje nazaj ter povrne denar

tkalnica za platno H. WILLIG
Hronov ob Metavi, Česko.

287 3-1

AMERIKA

Kdor se za AMERIKO zanima
dobi na željo

brezplačno pojasnila za naj-
boljšo vožnjo v Ameriko.

CESARSKI PARNIKI (KAISER-SCHIFFE):

Kaiser Wilhelm II. dolg 215 metrov
Kronprinzessin Cäcilie dolg 215 metrov
Kronprinz Wilhelm dolg 202 metra
Kaiser Wilhelm der Grosse dolg 198 metrov

pripeljejo potnike v 6 do 7 dneh iz Bre-
mena v Nevjork.

Odhod iz Bremena vsak torek.

Ti cesarski parniki vozijo edino le iz Bremena; kdor
se hoče voziti na cesarskih parnikih, more potovati
sigurno brez zaprek, ker nima nihče pravice, da bi
mu to zabranil. Vsakemu je dano na prosto voljo, da
sme za svoj denar, na lastne stroške potovati kamor hoče.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.

Oprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstra-
lijo in Afriko. 286 4-1

Najnižje cene! Dobra postrežba!

289

Zahvala.

Petrtega srca javljamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znanecem preža-
lostno vest, da je naš preljubi soprog,
oziroma oče in tast, gospod

Martin Matiašič
trgovec in občinski odbornik

7. decembra 1909 ob pol 10. uri ponoči
po dolgi in mučni bolezni, previden s
sv. zakramenti, v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega pokoj-
nika se prenese dne 9. decembra 1909
ob 3. uri popoldne na tukajšnje poko-
pališče in se tam polože k večnemu
počitku.

V Kranju, dne 8. decembra 1909.

Leopoldina Matiašič roj. Koch, sop-
roga. Albertina Weissenbacher roj.
Matiašič, Ana Soklič roj. Matiašič, Ida
Matiašič, hčere. Josip Weissenbacher,
č. kr. davčni oskrbnik, Ivan Soklič,
adjunkt č. kr. drž. železnice, zeta. Mano
in Maja Soklič, vnuk in vnukinja.

Za vsa nam došla obila dokazila
srčnega sočutja povodom bolezni in
smrti našega preljubega soproga, ozi-
roma očeta, starega očeta in tasta,
gospoda

Martina Matiašiča
trgovca in občinskega odbornika

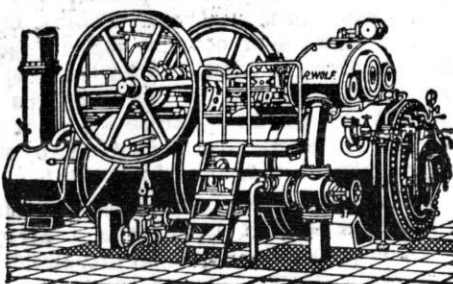
Izrekamo tem potom najiskrenejšo za-
hvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo slav.
občinskemu odboru, slav. pevskega od-
seku „Narodne čitalnice“ in slav. Pro-
stovoljnemu gasilnemu društvu za častno
spremstvo in ganljivo petje. Nadalje
se zahvaljujemo tudi vsem darovalcem
krasnih vencev.

KRANJ, dne 11. decembra 1909.

Žalujoči ostali.

Line 1909: zlata kolajna najvišje priznanje



R. Wolf Magdeburg
Buckau

Filialka Dunaj, Dunaj III, Am Heumarkt 21

Vzreči in stoječi polnoprni in patentirani

lokomobili na vroči par

z 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj gospodarski, najtrpežnejši in najsigurnejši stroji na moč za

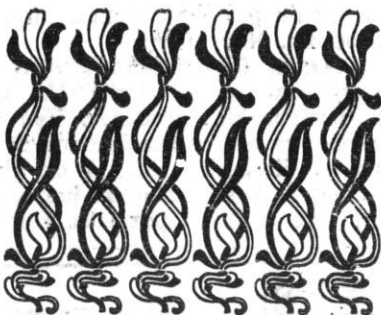
249 26-4

use industrijske in gospodarske obrate.

Skupna izdelava nad 650.000 PS

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatin-
ska, jamčeno pristna



ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-2

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Priložnostni nakup.

Umetni mlin. • • Žaga. • • Kovačnica.

Mlin je sezidan po najnovejšem sistemu, jako dobro opravljen,
brez konkurence in ima dela v izobilju. Žaga je opremljena s
cirkularnimi in dragimi žagami. Kovačnica ima vse orodje in
stroje. — Zraven spadajo tudi travniki, njive in vrtovi.

Prodaja jako vredno radi rodbinskih razmer.

Vpraša naj se pri

251 20-8

Josipu Kremser, posestniku umetnega mlina,
Lavamünd, Lavantinska dolina,

Koroško. — Dopise se prosi v nemškem jeziku.

Ako kašljate

ali težko s peče (as'ma), poskusite

slavonski želiščni sok

iz orlove lekarne v Pakracu.

Z izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni. Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus. Ako boleate na

želodčnih boleznih

ali na boleznih na črevih, potem zahtevajte v lekarnah znamenito znane

pakraške želodčne kapljice

in iznebili se boste kmalu bolezni.

Cena: 1 steklenica slov. želiščnega soka K 1-20, 1 tucat pakraških želodčnih kapljic „ 5-00

Kdor si teh ne more nabaviti v svojem stancvališču, naj isto naroči iz centrale

Lekarna »pri zlatem orlu« v Pakracu.

Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic. 257 13-7

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. »Union«

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-14

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Naboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Na debelo in drobno!

Anton Adamič

velezaloga galanterijskega,
norimberškega, modnega
blaga in igrač

KRANJ :: Glavni trg.

Velika božična razstava

Nad 5000

raznih igrač in božičnih
daril od najcenejše do naj-
finejše vrste.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da imam letos velikansko zalogo igrač in finih daril za božič radi obilega direktnega nakupa mi je mogoče slavno občinstvo postreči po jako ugodnih cenah in brez konkurence, kakor še ni bilo dosedaj. 242 13-10

Posebni oddelok in razstava igrač v

I. nadstropju je vsakemu brez ob-
veznosti nakupa pripravljeno v pri-
jazen pogled in prepričanje o cenah.

Velika izber daril za odrasle, božičnih
razglednic, okrasov za drevo, koledarjev
in pralik.

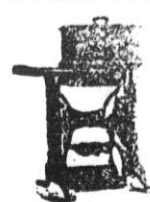
Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Sivalni stroji in kolesa



Tovarniška zaloga 10 52-15

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.



Josip Pogačnik v Radovljici

krojaški mojster

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst
oblek za gospode, uradniških uniform,
salonskih, turistovskih in loyskih oblek
ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega
in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo
po najnovejšem kroju točno in ceno ter se
sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela na-
tančno po meri in izbranem kroju ter po želji na-
ročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine,
obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke,
naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen
naročnik. 86 52-40

209 52-16

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

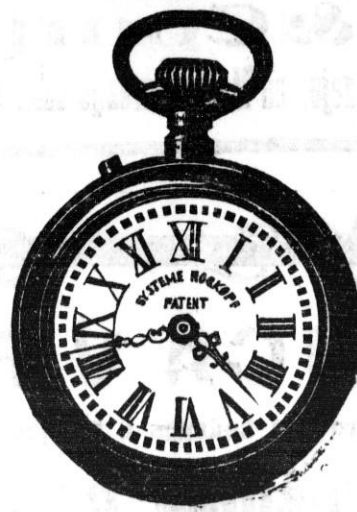
Nikl Roskopf ure od 4 K naprej

„ Cilinder „ „ 5 „ „

Srebrne „ „ „ 9 „ „

„ Anker „ „ 12 „ „

Ustanovljeno leta 1885.



Martinova cesta 20

Postajališče električne ceste

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-20

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh oonah. Ogla-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Špejllalteta:
Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
cenj.

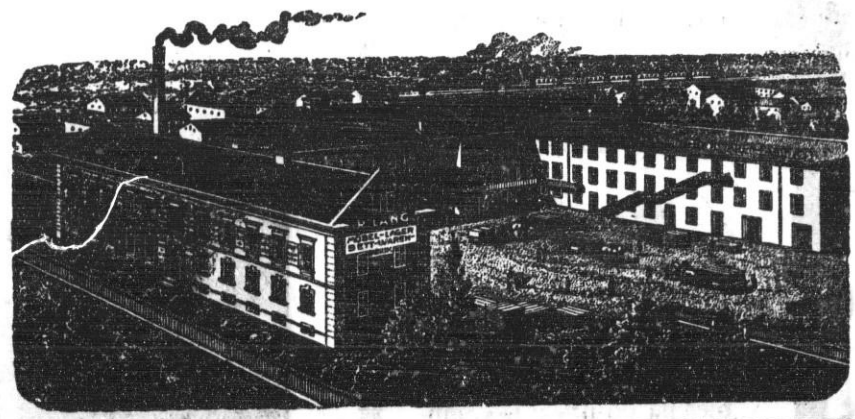
Modrool iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žime, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gl. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Špejllalteta v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tilžano in v I. nad-
stropju.
Čudovito poseni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gl.



POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

80 43-41

**Zobozdravniški
obotehniški :: atelje**
dr. Edvard Globočnik

v Kranju 220 52-14

Je slavnemu občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteta: 76 52-20

valjični zastori (Rollbalken).

Mastin

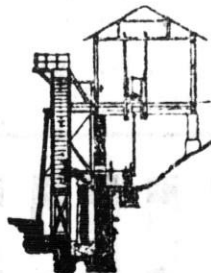
doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred-
stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod
imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-
meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje
na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo
o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12-21

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-32
89



govarna za stroje, železo in
kovinolična priporoča kot
posebnost **žage in vse**
stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za
žagane naprave zvezane ne-
posredno z vratilom. Motorje
za bencin in surovo olje,
najcenejša gonilna sila.



Amerikanski

zobje se izdelujejo vsako
nedeljo

od pol 9. do 1. ure pop. v **Kranju**

v hiši trgovca R. & E. ROOSS-a

v I. nadstropju v zobotehničnem ateljeju

Oton Seydl.

Sloenci, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA



== Zaloga vsakovrstnega ==

• **lesenega, železnega** •
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.

v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznaša:

K 92.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knjižice
se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se pre-
trgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez
amortizacije po 5 1/4 %, ali
z 1 % amortizacijo, na me-
nice pa po 6 % :: Eskomp-
tirajo se tudi trgovske
menice.

192-20

Denarni promet
v letu 1908:

K 5,000.000

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amorti-
zacijskega dolga.

Urduje se v centrali in
v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvemši
nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.

